

- ресурс]. – Режим доступу :http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO2312.html;
3. Сондерз проти Сполученого Королівства [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIIdx=408>;
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11. 1950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Х та Y проти Нідерландів») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/files/documents/ECHR%20and%20Criminal%20procedure%20Mc%20Bride%20ukr.pdf>
6. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Тирадо Ортіс і Лосано Мартін проти Іспанії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/files/documents/ECHR%20and%20Criminal%20procedure%20Mc%20Bride%20ukr.pdf>.
7. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Яллох проти Німеччини» від 10.05.2006 року // Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до сайту: <http://www.minjust.gov.ua/>.
8. Рогальська В.В. Віднесення відмови добровільно надати біологічні зразки для проведення експертизи до реалізації права не свідчити проти себе // В.В. Рогальська, Євпак М.О.//Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої до 70-річчя д.ю.н., професора Юрія Павловича Аленіна, м. Одеса, 21 квітня 2017 р. / за ред. Г.О. Ульянової, І.В. Гловюк; відп. за вип. І.В. Гловюк; уклад. В.А. Завтур; Нац. Ун-т «Одес. Юрид. Акад.» [та ін.]. – Одеса: Юридична література, 2017. С.216-219

Сердюк І.А.,
доцент кафедри теорії та історії
держави і права Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВІДПОВІДНІСТЬ ПРИНЦИПУ ПРАВОПЕВНОСТІ ЯК СУТТЄВА ОЗНАКА КАТЕГОРІЇ «ПРАВОВИЙ АКТ»

Авторський підхід до розуміння поняття «правовий акт» відображений у такому судженні про досліджуване явище правової дійсності: правовий акт (у вузькому розумінні) – це забезпечене з боку держави та визнане легітимним з боку громадянського суспільства формально-обов'язкове волевиявлення органів публічної влади, їх службових і посадових осіб, що має офіційний характер, здійснює справедливий з погляду домінуючої частини населення регулятивний або охоронний вплив на поведінку суб'єктів права і породжує юридичні наслідки, що відповідають принципу право певності.

Аналіз запропонованої дефініції цієї загальнотеоретичної категорії дозволяє виокремити як самостійну таку її суттєву ознаку, як відповідність наслідків волевиявлення органу публічної влади (його службової

чи посадової особи) принципу право певності (або юридичної визначеності).

Принагідно відзначити, що принцип правопевності традиційно досліджується вченими в контексті проблем правової держави, верховенства права та міри справедливості рішень органів публічної влади. Правопевність обґрунтовано вважається однією з основних гарантій правової держави, принципом, який позначає надійність, непорушність закону і ухвалених на його основі актів (передусім, судових рішень, що набрали чинності) [2, с. 10].

Принцип юридичної визначеності, як складова верховенства права, означає насамперед вимогу чіткості цілей і змісту нормативно-правових приписів, особливо тих із них, адресатами яких є безпосередньо громадяни. Останні повинні мати можливість передбачати наслідки своєї поведінки [1, с. 369].

Р. Циппеліус, розглядаючи цю основоположну ідею в контексті проблеми міри справедливих рішень органів публічної влади і взаємозв'язку з принципом однакового поводження, зауважує: «зрештою і принцип правопевності також вимагає, щоб учасники правовідносин дотримувалися переважно визнаних суспільством стереотипів і правил поведінки і щоб ці стереотипи, у свою чергу, визнавалися судами» [2, с. 35].

Аналіз вищенаведених суджень правників про принцип юридичної визначеності свідчить про такі аспекти імперативності його вимог:

- 1) надійність, непорушність закону і ухвалених на його основі актів, передусім судових рішень;
- 2) чіткість цілей і змісту нормативно-правових приписів, особливо тих із них, адресатами яких є безпосередньо громадяни;
- 3) дотримання учасниками правовідносин переважно визнаних суспільством стереотипів і правил поведінки, а також визнання цих стереотипів судами.

Цей принцип гарантує громадянам можливість передбачати наслідки як своєї поведінки, так і поведінки органів публічної влади, їх службових і посадових осіб. Його джерелом, на чому обґрунтовано наголошується в юридичній науці, є концепція передбачуваності, згідно з якою суб'єктам має бути забезпечена можливість планувати свої дії із впевненістю, що вони знають про правові наслідки своєї поведінки. Цей принцип вимагає, зокрема, аби правові акти заздалегідь оприлюднювалися, діяли на майбутнє, були ясними, точними, чіткими та несуперечливими. Застосування актів також має бути передбачуваним для індивідів [1, с. 73].

З огляду на видову диференціацію категорії «правовий акт» за такою підставою, як залежність волевиявлень право-дієздатних суб'єктів

права як юридичних засобів, задіяних у механізмі правового регулювання, від стадій правового регулювання, з необхідністю виокремлюються три групи вимог:

1) вимоги до нормативних актів. Вони мають бути зрозумілими, несуперечливими і максимально повно охоплювати своїм впливом суспільні відносини, що складають предмет правового регулювання; акти мають обов'язково оприлюднюватися, не повинні мати зворотної дії, бути стабільними і послідовними;

2) вимоги до актів застосування норм права. Вони мають відображати результати послідовного і неупередженого застосування закону; остаточні судові рішення не повинні переглядатися, окрім чітко встановлених законом випадків, обумовлених винятковими обставинами; вони мають бути обов'язковими та виконуваними [1, с. 73-74, 371].

3) вимоги до актів тлумачення норм права. Саме їх призначення в механізмі правового регулювання суспільних відносин полягає у тому, щоб підвищити ступінь юридичної визначеності інших різновидів правового акта. Ті з них, які відображають результати офіційного нормативного тлумачення, мають бути оприлюднені, а ті, що мають відношення до конкретних юридичних справ, мають бути доведені до відома зацікавлених у результатах розгляду конкретної юридичної справи осіб.

Бібліографічні посилання

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2016. – 392 с.
2. Методика правозастосування / Р. Циппеліус. К.: ТОВ «ВО «Юстініан»», 2016. – 192 с.

Сердюк Л.М.,
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ПРИВАТНІСТЬ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА СТАНДАРТИ ЙОГО ДОТРИМАННЯ НА ОСНОВІ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Вагомим здобутком фахівців у галузі прав людини є обґрунтування права людини на приватність (права на недоторканність приватного життя або прайвесі). Прайвесі (англ. privacy – приватна справа, таємни-